
ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ VORLESUNGSVERZEICHNIS

**ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2016-17
SOMMERSEMESTER 2016-17**

Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Περιεχόμενα

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2016/17.....	4
Β' και Δ' εξάμηνο.....	4
Πρόγραμμα σπουδών «Πρακτικές Γλωσσικές Ασκήσεις» (ΠΓΑ): DAY 01	4
DGY12: Φωνητική / Φωνολογία.....	5
DGY 14: Λεξικολογία.....	5
DGY 18: Εισαγωγή στη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας I.....	5
DLY 21: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Λογοτεχνίας II	6
DLY 23: Λογοτεχνία του 19 ^{ου} αιώνα	6
DLY 24: Λογοτεχνία του 20ού αιώνα.....	7
DLY 26: Θεωρία της λογοτεχνίας.....	7
DAY 02: Προπαρασκευαστικό	7
6 ^ο -8 ^ο Εξάμηνο	8
DGA 30: Φωνητική-Φωνολογία.....	8
DGA 36: Συγκριτική Γλωσσολογία.....	8
DGA 38: Φρασεολογία: Συγκριτική Φρασεολογία.....	8
DGB 44: Εμπειρική Γλωσσολογική Έρευνα	9
DGB 45: Γλωσσικές Ποικιλίες	9
DGC 48: Θεωρία και Πρακτική της Μετάφρασης, 6ο – 8ο εξ.....	10
DGC 49: Υπολογιστική Γλωσσολογία.....	10
DGD 50: Θεωρίες μάθησης και μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας-.....	11
DGD 54: Νέες τεχνολογίες στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας: Ψηφιακά εργαλεία στο μάθημα της ξένης γλώσσας	11
DLA 61: Κλασικισμός	11
DLA 64: Νατουραλισμός / Fin de siècle / Εξπρεσιονισμός.....	12
DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht.....	12
DLB 69: Θεωρία Λογοτεχνικών Ειδών I: Πεζογραφία	13
DLB 71: Λογοτεχνία και Μέσα.....	13
DLB 74: Ελληνική Αρχαιότητα στη Γερμανική Λογοτεχνία	13
DLC 77: Μετάφραση Λογοτεχνικών Κειμένων με έμφαση στο Λογοτεχνικό Είδος.....	14
DLC 79: Διδακτική Λογοτεχνικών Κειμένων II	15
DLD 81: Διαπολιτισμικά Ζητήματα.....	15
DLD 85: Ιστορία των Ιδεών: Adolf Hitler, Ο αγών μου	16
SOMMERSEMESTER 2016/17	17

2. und 4. Semester.....	17
DAY 01: Studienprogramm „Sprachpraktische Übungen“ (SPÜ)	17
DGY 12: Phonetik / Phonologie	18
DGY 14: Lexikologie	18
DGY 18: Einführung in die Didaktik des Deutschen als Fremdsprache I	18
DLY 21: Einführung in die Literaturwissenschaft II(2. Semester)	19
DLY 23: Literatur des 19. Jahrhunderts	19
DLY 24: Literatur des 20. Jahrhunderts	20
DLY 26: Literaturtheorie	20
DAY02: Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten	20
6. – 8. Semester	21
DGA 30: Phonetik / Phonologie.....	21
DGA 36: Kontrastive Linguistik	21
DGA 38: Phraseologie: Kontrastive Phraseologie.....	21
DGB 44: Empirische Linguistische Wissenschaftliche Untersuchung.....	22
DGB 45: Sprachvarietäten	22
DGC 48: Theorie und Praxis der Übersetzung.....	23
DGC 49: Computerlinguistik	23
DGD 50: Lerntheorien und Methoden der Fremdsprachendidaktik -.....	24
DGD 54: Neue Technologien beim Fremdsprachenerwerb: Digitale Lernwerkzeuge im Fremdsprachenunterricht	24
DLA 61: Weimarer Klassik.....	25
DLA 64: Naturalismus / Fin de siècle / Expressionismus	25
DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht.....	25
DLB 69: Literaturtheorie I: Erzähltheorie / Narratologie.....	26
DLB 71: Literatur und Medien	26
DLB 74: Die griechische Antike in der deutschen Literatur	26
DLC 77: Literarische Übersetzungskritik.....	27
DLC 79: Didaktik literarischer Texte II	27
DLD 81: Interkulturelle Themen	28
DLD 85: Ideengeschichte: Adolf Hitler, Mein Kampf.....	29

Β' και Δ' εξάμηνο

Πρόγραμμα σπουδών «Πρακτικές Γλωσσικές Ασκήσεις» (ΠΓΑ): DAY 01

Γλώσσα II

Στο μάθημα αυτό, το οποίο απευθύνεται στους φοιτητές του β' εξαμήνου, διδάσκονται κείμενα γενικού ενδιαφέροντος από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, καθώς επίσης και κείμενα σε απλή επιστημονική γλώσσα κυρίως από τους τομείς *Μόρφωση και Εκπαίδευση* και *Εκμάθηση της ξένης γλώσσας*. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάπτυξη του λεξιλογίου (λεκτικά πεδία, συνώνυμα, αντώνυμα κλπ.), καθώς και στην επανάληψη και εμπέδωση φαινομένων της Γερμανικής Γραμματικής επιπέδου B2. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να:

- κατανοούν και να επεξεργάζονται γραπτά κείμενα από τους τομείς που αναφέρονται παραπάνω,
- επιλύουν ασκήσεις λεξιλογίου και να αποδίδουν με τον κατάλληλο τρόπο λέξεις και φράσεις, ανάλογα με την εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση,
- συντάσσουν γραπτά κείμενα με σαφή διάρθρωση και με το κατάλληλο λεξιλόγιο, στα οποία περιγράφουν, αξιολογούν, εξάγουν συμπεράσματα, παραθέτουν ιδέες και προτείνουν λύσεις για ένα πρόβλημα,
- κατανοούν συνεντεύξεις και προφορικές παρουσιάσεις ενός θέματος καθώς και τη συζήτηση που ακολουθεί, επίσης να διατυπώνουν κατά τη συζήτηση μια σύντομη παρέμβαση ή ερώτηση,
- παρουσιάζουν προφορικά ένα κείμενο εφημερίδας ή ένα θέμα και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις κατά τη συζήτηση που ακολουθεί,
- να περιγράφουν και να εξηγούν προφορικά πίνακες, στατιστικές, διαγράμματα.

Τρόπος αξιολόγησης: γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Διδάσκουσα: Ιωάννα Ρίζου

DAY1 – Πρακτικές γλωσσικές ασκήσεις IV (ΠΓΑ IV) δ' εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό, το οποίο απευθύνεται στους φοιτητές του δ' εξαμήνου, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή του γραπτού επιστημονικού λόγου της Γερμανικής. Στην ύλη περιλαμβάνονται κυρίως επιστημονικά κείμενα από τους τομείς των σπουδών Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας (π.χ. Γλωσσολογία, Επιστήμη της Λογοτεχνίας, Διδακτική της ξένης γλώσσας).

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να:

- κατανοούν και να επεξεργάζονται επιστημονικά κείμενα από τους διάφορους τομείς των σπουδών τους,
- σχολιάζουν και να εκφράζουν την άποψή τους για τις θέσεις του συγγραφέα ενός κειμένου,
- διατυπώνουν γραπτώς τη δική τους θέση και να τη στηρίζουν με επιχειρήματα χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εκφραστικά μέσα,
- μετατρέπουν ένα γραπτό κείμενο σε διαφορετικό κειμενικό είδος,
- παρουσιάζουν προφορικά ένα επιστημονικό κείμενο και να απαντούν σε σχετικές ερωτήσεις,
- χειρίζονται γενικώς με σχετική ευχέρεια τον επιστημονικό λόγο της Γερμανικής.

Τρόπος αξιολόγησης: γραπτή και προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Διδάσκων: Ekkehard Haring

DGY12: Φωνητική / Φωνολογία

Διδάσκουσα: Ε. Μπαλάση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ενασχόληση με τις βασικές γνώσεις της Φωνητικής και της Φωνολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη σύγκριση μεταξύ γερμανικής και ελληνικής γλώσσας σε φωνητικό και φωνολογικό επίπεδο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτητές είναι σε θέση να γνωρίζουν

- τη σημασία των σημαντικότερων εννοιών της επιστήμης της Φωνητικής και Φωνολογίας
- τη Φωνητική της Γερμανικής και Ελληνικής
- τη φωνητική μεταγραφή (IPA)
- τους σημαντικότερους φωνολογικούς κανόνες της Γερμανικής και Ελληνικής
- τα λάθη προφοράς που πιθανώς μπορούν να εμφανιστούν σε Έλληνες ομιλητές της Γερμανικής

Τρόπος εξέτασης: Προφορική εξέταση

DGY 14: Λεξικολογία

Διδάσκουσα: Ρ. Πορτζ

Το μάθημα πραγματεύεται κεντρικά ζητήματα της λεξικολογίας, τα οποία αφορούν τη φύση και τη λειτουργία των λέξεων (λεξημάτων) καθώς και την οργάνωση του λεξιλογίου / γνωστικού λεξικού. Αναλύονται επίσης φαινόμενα της λεξικής παραλλαγής και μεταβολής, της διεύρυνσης του λεξιλογίου (βάσει του σχηματισμού νέων λέξεων, του δανεισμού/αντιδανεισμού από άλλες γλώσσες) και της σημασιολογικής διεύρυνσης μονοσήμων και πολυσήμων λέξεων (βάσει της μετωνυμικής και μεταφορικής χρήσης τους).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση

- να ορίζουν τις κεντρικές έννοιες της λεξικολογίας
- -να γνωρίζουν τα κυριότερα κριτήρια για την ανάλυση λεξημάτων
- να εφαρμόζουν αυτά τα κριτήρια για την περιγραφή λεξικολογικών φαινομένων της Γερμανικής.

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DGY 18: Εισαγωγή στη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας I

Διδάσκουσα: Ι. Καρβέλα

Το μάθημα αυτό απευθύνεται στους φοιτητές του δευτέρου εξαμήνου και αποτελεί την πρώτη επαφή τους με τη Μεθοδολογία και τη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Έχει στόχο να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, βάσει των οποίων θα μπορέσουν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα Διδακτικής των επόμενων εξαμήνων, αλλά και ικανότητες που θα πρέπει να έχουν ως μελλοντικοί καθηγητές της Γερμανικής Γλώσσας. Ειδικότερα η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τους εξής τομείς της Διδακτικής: α) Παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την εκμάθηση της ξένης γλώσσας (π.χ. προσωπικότητα, κίνητρα εκμάθησης, ηλικία του μαθητή), β) οι τέσσερις βασικές γλωσσικές δεξιότητες (κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου και ομιλία) και οι ιδιαιτερότητες κάθε δεξιότητας στην πράξη του μαθήματος, γ) το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες και η σημασία του για τη Διδακτική των Γλωσσών και δ) οι σημαντικότερες μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- προσδιορίζουν τους παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας,
- αξιολογούν αυτούς τους παράγοντες και να τους λαμβάνουν υπόψη κατά την οργάνωση και το σχεδιασμό του μαθήματος,
- επιλέγουν, να διαμορφώνουν και να αξιολογούν κατάλληλες ασκήσεις για την ανάπτυξη κάθε μιας από τις τέσσερις βασικές γλωσσικές δεξιότητες,
- γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των σημαντικότερων μεθόδων διδασκαλίας της ξένης γλώσσας.

Τρόπος αξιολόγησης: Προφορική εξέταση

DLY 21: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Λογοτεχνίας II

Διδάσκουσα: Ο. Λασκαρίδου

Στο επίκεντρο του μαθήματος βρίσκονται βασικά ερμηνευτικά ζητήματα και αρχές ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων. Με βάση επιλεγμένα (θεωρητικά και λογοτεχνικά) κείμενα θα επιχειρηθεί α) ιστορική και συστηματική παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των τριών παραδοσιακών λογοτεχνικών ειδών: της επικής, της λυρικής και της δραματικής ποίησης, και β) η αυτόνομη εφαρμογή στην πράξη βασικών εργαλείων λογοτεχνικής ανάλυσης.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να διακρίνουν και να περιγράφονται τρία λογοτεχνικά είδη με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους,
- να ερμηνεύουν λογοτεχνικά κείμενα σύμφωνα με το είδος τους
- να εφαρμόζουν στην πράξη βασικά εργαλεία λογοτεχνικής ανάλυσης και
- να επεξεργάζονται κριτικά τη σχετική βιβλιογραφία.

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DLY 23: Λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα

Διδάσκουσα: Α. Μπλιούμη

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Υποβάθρου

Στο εισαγωγικό μάθημα θα δοθεί κατ' αρχήν συνοπτικά η γερμανική λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί σε πεζά και λυρικά κείμενα του γερμανικού ρομαντισμού (με έμφαση στο γερμανικό φιλελληνισμό), της λογοτεχνίας του Vormärz, και του ρεαλισμού. Θα ασχοληθούμε με κείμενα των E.T.A.Hoffmann, Adalbert von Chamisso, Heinrich Heine, Wilhelm Müller, Gustav Schwab, C.F. Meyer, Theodor Storm. Στόχος είναι να δύνανται οι φοιτητές στη βάση ιστορικοκοινωνικών δεδομένων να αναλύουν τα αντίστοιχα λογοτεχνικά κείμενα της εποχής.

Με το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- να εντάσσουν τα λογοτεχνικά κείμενα στα ευρύτερα ιστορικοπολιτισμικά τους συμφραζόμενα
- να αναγνωρίζουν και να χαρακτηρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των λογοτεχνικών ειδών της εποχής
- να ερμηνεύουν αυτόνομα λογοτεχνικά έργα της εποχής

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DLY 24: Λογοτεχνία του 20ού αιώνα

Διδάσκουσα: Ε. Πετροπούλου

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει σημαντικές τάσεις της γερμανόφωνης λογοτεχνίας του 20ού αιώνα, επιμένοντας κατά κύριο λόγο στο πρώτο του ήμισυ (1900 – 1945). Τα μοντερνιστικά ρεύματα των αρχών του αιώνα (Νατουραλισμός, Συμβολισμός, Dada, Εξπρεσιονισμός) και η Λογοτεχνία του Μεσοπολέμου (1918-1933) είναι οι σταθμοί, στους οποίους θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές

- θα έχουν αποκτήσει γνώσεις για τα κυρίαρχα λογοτεχνικά ρεύματα και τα μείζονα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα της υπό εξέταση περιόδου
- θα γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά αντιπροσωπευτικών κειμένων της εποχής
- θα μπορούν να προβούν σε πρώτες ερμηνευτικές προσεγγίσεις αυτών των κειμένων.

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DLY 26: Θεωρία της λογοτεχνίας

Διδάσκων: Β. Μπέννινγκ

Όταν ερμηνεύουμε λογοτεχνία, προσπαθούμε να την κατανοούμε χρησιμοποιώντας σχετική ορολογία και επιχειρηματολογία. Η ανάλυση της λογοτεχνίας συσχετίζει, συνεπώς, λογοτεχνικά φαινόμενα και θεωρητικές έννοιες. Το πώς πρέπει να γίνεται αυτό, είναι αντικείμενο της θεωρίας της λογοτεχνίας. Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές σε διάφορες τάσεις της θεωρίας της λογοτεχνίας.

DAY 02: Προπαρασκευαστικό

Διδάσκουσα: Α. Δασκαρόλη

Η παράδοση έχει στόχο να προσφέρει βασικές γνώσεις σχετικά με τη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εργασίας στο χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών, και ειδικότερα της φιλολογίας. Έμφαση θα δοθεί στα ιδιαίτερα επιστημονικά και ερευνητικά 'εργαλεία' της Γερμανικής φιλολογίας (π.χ. εξειδικευμένα επιστημονικά περιοδικά, βιβλιογραφικές πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, ειδικά αρχεία, ερευνητικά κέντρα). Επί τη βάση παραδειγμάτων, αναλύονται η διαδικασία επίλυσης ερευνητικών ζητημάτων, η διάρθρωση της ερευνητικής διαδικασίας, η επιστημονική τεκμηρίωση, ο έλεγχος της εγκυρότητας των πηγών και η επαλήθευσή τους καθώς και η διαδικασία συναγωγής συμπερασμάτων. Προτείνονται τρόποι επιστημονικής παρουσίασης ερευνητικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων αφενός για σύντομες προφορικές ανακοινώσεις (Mündliches Referat) και αφετέρου σε μορφή γραπτών εργασιών (Schriftliche Hausarbeit).

Κατά τη διάρκεια των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές

- αναγνωρίζουν και ορίζουν την επιστημονική έρευνα και εργασία
- καθορίζουν τις απαιτήσεις επιστημονικής επεξεργασίας και ερμηνείας γλωσσικού και κειμενικού υλικού
- επεξεργάζονται βιβλιογραφικές πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές

Μετά την ολοκλήρωση των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές είναι σε θέση να

- συστηματοποιήσουν τα αποτελέσματα επιστημονικής έρευνας

-διαρθρώσουν και να συντάξουν παρουσίαση αποτελεσμάτων επιστημονικής έρευνας τόσο για προφορική ανακοίνωση (Mündliches Referat) όσο και για γραπτή εργασία (Schriftliche Hausarbeit).

Εξέταση: Γραπτό διαγώνισμα

6^ο- 8^ο Εξάμηνο

DGA 30: Φωνητική-Φωνολογία

Διδάσκουσα Ε. Μπαλάση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση των σημαντικών θεωρητικών εξελίξεων στον κλάδο της Φωνολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτητές είναι σε θέση να γνωρίζουν τις σημαντικότερες εξελίξεις στη δομική φωνολογία, τη γενετική φωνολογία και τη μετρική φωνολογία

να αναλύουν φωνολογικά φαινόμενα διαφόρων γλωσσών

Τρόπος εξέτασης: Προφορική εξέταση ή γραπτή εργασία

DGA 36: Συγκριτική Γλωσσολογία

Διδάσκουσα: Χ. Αλεξανδρή

Στο σεμινάριο αυτό εξετάζονται ειδικότερα θέματα της Συγκριτικής Γλωσσολογίας, που αφορούν μια επιλογή γραμματικών φαινομένων στο Συντακτικό Επίπεδο και την σύνδεση τους με το Σημασιολογικό και Πραγματολογικό Επίπεδο. Τα γραμματικά φαινόμενα επιλέγονται βάσει της σημασίας που τους δόθηκε από τους ερευνητές στο πεδίο της Θεωρητικής Γλωσσολογίας, ως «κλασσικά θέματα» Συγκριτικής Γλωσσολογίας, αλλά και με αναφορά σε ζητήματα που οδηγούν σε επιπλοκές στην εφαρμογή τους στη Μετάφραση.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- κατέχουν τις σημαντικές θεωρητικές βάσεις της Συγκριτικής Γλωσσολογίας και να μπορούν να κατηγοριοποιήσουν βασικά ζητήματα και προβλήματα
- κατέχουν την βασική μεθοδολογία της Συγκριτικής Γλωσσολογίας
- έχουν γνώση των πεδίων εφαρμογής της Συγκριτικής Γλωσσολογίας

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εργασία

DGA 38: Φρασεολογία: Συγκριτική Φρασεολογία

Διδάσκων: Μ. Χρύσου

Η Φρασεολογία ως πεδίο έρευνας των στερεότυπων εκφράσεων ή φρασεολογισμών αποτελεί έναν από τους νεότερους κλάδους της Γλωσσολογίας. Στο πλαίσιο της Συγκριτικής Φρασεολογίας αντιπαραβάλλονται τα φρασεολογικά (υπο)συστήματα δύο ή περισσότερων γλωσσών ή γλωσσικών ποικιλιών με στόχο τη διαπίστωση των ομοιοτήτων και διαφορών τους, ενώ τα πορίσματά της είναι σημαντικά για τη Φρασεογραφία, τη Διδακτική της ξένης γλώσσας και τη Μετάφραση. Στόχο του σεμιναρίου αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες της Φρασεολογίας και τις μεθόδους της Συγκριτικής Φρασεολογίας. Για αυτόν τον σκοπό εξετάζονται επιλεγμένα φρασεολογικά υποσυστήματα της Γερμανικής και Ελληνικής ως προς την διαγλωσσική συγκριτική τους διάσταση.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να

- περιγράψουν τις ιδιαιτερότητες των φρασεολογισμών και να τους διακρίνουν από τα ελεύθερα λεξικά συντάγματα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων,
- ταξινομούν τους φρασεολογισμούς με βάση τη μορφή, το περιεχόμενο και τη χρήση τους,
- επεξεργάζονται μοντέλα συγκριτικής ανάλυσης και να περιγράψουν επιμέρους κριτήρια για την διαγλωσσική αντιπαραβολή,
- αντιπαραβάλουν φρασεολογικά υποσυστήματα της Γερμανικής και Ελληνικής διερευνώντας συστηματικά ομοιότητες και διαφορές και να διατυπώνουν συμπεράσματα σχετικά με τον βαθμό της διαγλωσσικής ισοδυναμίας.

Τρόπος εξέτασης: προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία

DGB 44: Εμπειρική Γλωσσολογική Έρευνα

Διδάσκουσα: Χ. Αλεξανδρή

Στο σεμινάριο αυτό επιχειρείται ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή γλωσσολογικής έρευνας σε σχέση με ένα καθορισμένο πεδίο εφαρμογής της γλώσσας, δηλαδή μιας υπογλώσσας στον γραπτό ή στον προφορικό λόγο (για παράδειγμα τεχνικά κείμενα, δημοσιογραφικά κείμενα). Στο σεμινάριο παρουσιάζονται επιλεγμένα είδη υπογλώσσας. Η έρευνα αφορά όλα τα επίπεδα της γλώσσας (για παράδειγμα: Σύνταξη, Σημασιολογία Πραγματολογία), αλλά είναι δυνατόν να δίνεται έμφαση σε ένα ή περισσότερα επίπεδα, ανάλογα με το είδος της υπογλώσσας που εξετάζεται.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- έχουν γνώση και κατανόηση του τρόπου σχεδιασμού και διεξαγωγής γλωσσολογικής έρευνας σε σχέση με ένα καθορισμένο πεδίο εφαρμογής της γλώσσας
- έχουν γνώση των βασικών γλωσσολογικών χαρακτηριστικών των ειδών προφορικών ή γραπτών κειμένων (τεχνικά, οικονομικά και δημοσιογραφικά κείμενα)

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εργασία

DGB 45: Γλωσσικές Ποικιλίες

Διδάσκουσα: Φ. Μπατσαλιά

Εκπαιδευτικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση ότι κάθε γλώσσα είναι πολύμορφη και πολύπλοκη, όπως (πολύμορφη και πολύπλοκη) είναι και η γλωσσική κοινότητα που τη χρησιμοποιεί.

Με βάση την περιγραφή των διαφόρων επί μέρους γλωσσικών ποικιλιών θα αναδειχθεί αφενός το γεγονός ότι ακριβώς αυτή η πολυμορφία/ετερογένεια συγκροτεί το σύνολο μιας γλώσσας και ότι κάθε γλωσσική ποικιλία έχει συγκεκριμένα επικοινωνιακή λειτουργικότητα.

Οι φοιτητές/τριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα είναι σε θέση

- να αναγνωρίζουν γλωσσικές ποικιλίες (διάλεκτος, κοινωνιόλεκτος, ειδική γλώσσα κ. ά.),
- να προσδιορίσουν την επικοινωνιακή λειτουργικότητα της κάθε γλωσσικής ποικιλίας και
- να αναστοχαστούν ως προς τους τρόπους εμπλοκής γλωσσικών ποικιλιών στο ξενόγλωσσο μάθημα.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

Συγγράμματα (εναλλακτικά):

Sprachvarietäten, FriederikiBatsalia

ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικόςβιβλίου: 16

Α.-Φ. Χριστίδης & Μ. Θεοδωροπούλου (επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2001

ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου:2371

DGC 48: Θεωρία και Πρακτική της Μετάφρασης, 6ο – 8ο εξ.

Διδάσκουσα: Φ. Μπατσαλιά

Εκπαιδευτικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της μετάφρασης ως διαδικασία σύνθεσης ενός δευτερογενούς κειμένου, το οποίο οφείλει να είναι ισοδύναμο με το πρωτότυπο.

Με βάση την θεωρητική προσέγγιση του τρόπου ανάλυσης και ιεράρχησης -ανάλογα με το εκάστοτε είδος κειμένου- του λεξιλογικού, μορφοσυντακτικού, σημασιολογικού, υφολογικού αλλά και πραγματολογικού επιπέδου, θα μελετηθεί με συγκεκριμένα κείμενα στην πράξη η μεταφραστική διαδικασία από την ελληνική προς την γερμανική.

Οι φοιτητές/τριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα είναι σε θέση

- να αναγνωρίζουν και να ιεραρχούν την συμβολή των εμπλεκόμενων επιπέδων στην επικοινωνιακή λειτουργία ενός κειμένου,
- να αναγνωρίζουν και να ιεραρχούν την συμβολή των εμπλεκόμενων επιπέδων στην επίτευξη ισοδύναμου μεταφρασμάτος,
- να εφαρμόσουν τα επί μέρους στα στάδια της μεταφραστικής διαδικασίας και σε άγνωστα/νέα κείμενα.

Τρόπος αξιολόγησης: προφορική παρουσίαση, γραπτή εργασία.

Συγγράμματα (εναλλακτικά):

Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης, Μπατσαλιά Φρειδερίκη, Σελλά-Μάζη Ελένη

ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικόςβιβλίου: 143938 [Λεπτομέρειες](#)

Μετάφραση και Δημιουργικότητα, Στέφανος Βλαχόπουλος

ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικόςβιβλίου: 13960 [Λεπτομέρειες](#)

DGC 49: Υπολογιστική Γλωσσολογία

Διδάσκουσα: Χ. Αλεξανδρή

Το σεμινάριο αυτό αποτελεί Εισαγωγή στην Υπολογιστική Γλωσσολογία και στοχεύει στην παρουσίαση των υπολογιστικών εφαρμογών της Σύνταξης, της Μορφολογίας, της Σημασιολογίας και της Πραγματολογίας και την μετάφραση των κανόνων τους σε υλοποιήσιμη μορφή που μπορεί να χρησιμοποιεί ως βάση για την κατασκευή προγραμμάτων. Παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην Μηχανική Μετάφραση, στην Ηλεκτρονική Λεξικογραφία, στην Κατασκευή και Συντήρηση Σωμάτων Κειμένων, καθώς και στα Διαλογικά Συστήματα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- κατέχουν βασικές θεωρητικές γνώσεις της Υπολογιστικής Γλωσσολογίας
- γνωρίζουν τις βασικές έννοιες των πεδίων εφαρμογής της Υπολογιστικής Γλωσσολογίας και έχουν μια γενική άποψη των μεθόδων και τεχνικών που χρησιμοποιούνται
- είναι σε θέση να εκπονήσουν μια μικρή εργασία που αφορά τον σχεδιασμό ή να την αξιολόγηση Συστήματος ή Βάσης Δεδομένων

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εργασία

DGD 50: Θεωρίες μάθησης και μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας-

Διδάσκουσα: Ι. Καρβέλα

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος θα συζητηθούν ορισμένες από τις κυριότερες θεωρίες μάθησης της ξένης γλώσσας, που επηρέασαν ή/και επηρεάζουν μέχρι σήμερα σημαντικά τη διδασκαλία της, όπως η υπόθεση της αντιθετικής ανάλυσης (Contrastive Analysis), η θεωρία της φυσικής προσέγγισης (Natural Approach) και η θεωρία της διαγλώσσας (Interlanguage). Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος θα εξεταστούν ορισμένες μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας με ιδιαίτερη έμφαση στην επικοινωνιακή μέθοδο, η οποία εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια και είναι ακόμη σε εξέλιξη.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των θεωριών που εξετάστηκαν,
- αξιολογούν τις μεθόδους διδασκαλίας που συζητήθηκαν,
- εφαρμόζουν στην πράξη ορισμένες μεθόδους διδασκαλίας.

Τρόπος αξιολόγησης: γραπτή εξέταση

DGD 54: Νέες τεχνολογίες στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας: Ψηφιακά εργαλεία στο μάθημα της ξένης γλώσσας

Διδάσκων: Μ. Χρύσου

Η γόνιμη αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στο μάθημα αποτελεί βασικό στοιχείο της εκπαίδευσης καθηγητών ξένων γλωσσών. Το μάθημα στοχεύει στο να αναπτύξει στους/στις φοιτητές/τριες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες σχετικά με την αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στο μάθημα της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Προς την κατεύθυνση αυτή οι φοιτητές/τριες θα ευαισθητοποιηθούν ως προς τη θέση των ψηφιακών τεχνολογιών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ) και θα εξοικειωθούν με τη θεωρητική προσέγγιση του Εποικοδομητισμού, στην οποία βασίζεται το ΕΠΣ-ΞΓ. Επίσης, θα δοκιμάσουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων στην πράξη και θα διερευνήσουν δυνατότητες προαγωγής της γλωσσικής ικανότητας στο πλαίσιο ενός σχεδίου εργασίας (Projekt), το οποίο ως μορφή ανοικτής μάθησης προάγει την αυτενέργεια και προσφέρει το κατάλληλο παιδαγωγικό-διδασκτικό πλαίσιο για την ενσωμάτωσή των ψηφιακών τεχνολογιών στο μάθημα της ξένης γλώσσας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να

- περιγράψουν τις βασικές αρχές του Εποικοδομητισμού, να εντοπίζουν τη σχέση τους με το ΕΠΣ-ΞΓ, να εξετάζουν κριτικά και να αναπλασιώνουν παραδοσιακές στάσεις απέναντι στη διαδικασία μάθησης και τους ρόλους εκπαιδευτικού και μαθητών στη σχολική τάξη,
- αναστοχάζονται για την συμβολή των νέων τεχνολογιών στην υλοποίηση των αρχών του ΕΠΣ-ΞΓ και να διερευνούν δυνατότητες ενσωμάτωσης ψηφιακών εργαλείων στο μάθημα της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας,
- χειρίζονται στην πράξη ψηφιακά εργαλεία και να τα αξιοποιούν με παιδαγωγικά κατάλληλο τρόπο στο πλαίσιο ενός σχεδίου εργασίας,
- σχεδιάζουν συνεργατικά, να διεξάγουν και να αξιολογούν ψηφιακά υποστηριζόμενα σχέδια εργασίας με βάση τις γνώσεις και τη βιωματική εμπειρία που αποκτούν στο σεμινάριο.

Τρόπος εξέτασης: προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία

DLA 61: Κλασικισμός

Διδάσκουσα: Α. Μητραλέξη

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη λογοτεχνία της εποχής του γερμανικού κλασικισμού (Weimarer Klassik). Θα μελετηθούν επιλεγμένα κείμενα από το θεωρητικό, δραματικό και πεζογραφικό έργο των δύο βασικών εκπροσώπων του, των Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) και Friedrich Schiller (1759-1805). Το πρότυπο της ελληνικής αρχαιότητας και η αισθητική παιδεία του ανθρώπου είναι τα κεντρικά σημεία του προγράμματος του γερμανικού κλασικισμού, ενώ τις βάσεις για την έμφαση στην ενασχόληση με την αρχαία ελληνική τέχνη έθεσε ο Johann Joachim Winckelmann (1717-1768). Θα ασχοληθούμε διεξοδικά με το δραματικό έργο του Goethe *Ιφιγένεια στην Ταυρίδα* (1779/1787).

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν θέσεις, θέματα, περιεχόμενα, μορφές και δομές αντιπροσωπευτικών έργων του γερμανικού κλασικισμού,
- να εφαρμόζουν θεωρητικά μοντέλα ανάλυσης πάνω σε συγκεκριμένα κείμενα επεκτείνοντας ταυτόχρονα τις γνώσεις τους πάνω στην ιστορία της λογοτεχνίας,
- να εργάζονται αυτόνομα χρησιμοποιώντας τη σχετική δευτερογενή βιβλιογραφία και να συγκεντρώνουν και να αξιολογούν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα,
- να παρουσιάζουν α) με τη μορφή προφορικής εισήγησης και β) με τη μορφή γραπτής εργασίας τα πορίσματα της έρευνάς τους.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLA 64: Νατουραλισμός / Fin de siècle / Εξπρεσιονισμός

Διδάσκουσα: Πετροπούλου

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει σημαντικές τάσεις της γερμανόφωνης λογοτεχνίας του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20ού αιώνα. Τα ρεύματα του νατουραλισμού, του Fin de siècle και του εξπρεσιονισμού θα παρουσιαστούν συγκριτικά μέσα από αναφορές και σε άλλες τέχνες.

DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht

Διδάσκων: E. Harring

Im Brennpunkt des Seminars steht die Auseinandersetzung mit Werk und Persönlichkeit dreier Autoren, die für die Entwicklung der deutschsprachigen Literatur des 20. Jahrhunderts nicht nur richtungweisend waren, sondern auch stets für Diskussionen sorgten. Was macht Th. Mann – F. Kafka – B. Brecht zu ‚kanonischen‘ Autoren? Welche Fragen wirft Ihr Werk auf? Und in welchen Kontexten stand/steht ihr Schreiben?

Das Seminar vermittelt Einblicke in die geistigen Biographien dieser Autoren und betrachtet ihr Schaffen in sozialen, politischen, sowie kultur- und wirkgeschichtlichen Zusammenhängen. Dazu werden ausgewählte Referenztexte betrachtet, deren gründliche Lektüre unbedingt Voraussetzung für die Teilnahme am Kurs ist.

Absolventen dieses Kurses sind in der Lage,

- Texte und Werk der genannten Autoren literaturgeschichtlich einzuordnen,
- reflektierte Betrachtungen zur Biographie der Autoren anzustellen,
- zu Fragen der Wirkungsgeschichte und Interpretation Stellung zu nehmen,
- über ausgewählte Aspekte der Forschung zu referieren.

Leistungsnachweis: Referat (oder Hausarbeit) und Prüfung.

Die Teilnahmevoraussetzungen, Informationen und Kursmaterialien werden in der e-class bereitgelegt. Daher ist es notwendig, dass sich alle Teilnehmer rechtzeitig in der e-class informieren und einschreiben. Maximal 30 Teilnehmer. Kein Fernstudium.

DLB 69: Θεωρία Λογοτεχνικών Ειδών I: Πεζογραφία

Διδάσκουσα: Α. Μητραλέξη

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η αφηγηματολογική θεωρία (F. Stanzel, G. Genette) και οι μέθοδοι ανάλυσης της πεζογραφίας. Θα ασχοληθούμε με βασικές κατηγορίες και όρους της σύγχρονης αφηγηματολογίας (κατάσταση αφήγησης, οπτική γωνία, αφήγηση/discours, ιστορία/histoire, χρόνος, έγκλιση/Modus, φωνή) στοχεύοντας σε μεθοδολογικά μοντέλα και «εργαλεία» ανάλυσης αφηγηματικών δομών και τεχνικών με βάση επιλεγμένα κείμενα της γερμανόφωνης πεζογραφίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να στοχεύουν στην αφηγηματολογική ανάλυση και ερμηνεία κειμένων πεζογραφίας εφαρμόζοντας στην πράξη θεωρητικά μοντέλα και όρους της σύγχρονης αφηγηματολογίας,
- να εργάζονται αυτόνομα χρησιμοποιώντας τη σχετική δευτερογενή βιβλιογραφία και να συγκεντρώνουν και να αξιολογούν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα,
- να επιχειρηματολογούν επιστημονικά και να παρουσιάζουν α) με τη μορφή προφορικής εισήγησης και β) με τη μορφή γραπτής εργασίας τα πορίσματα της έρευνάς τους.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLB 71: Λογοτεχνία και Μέσα

Διδάσκων: Β. Μπέννινγκ

Στο πρώτο μέρος του σεμιναρίου θα μας απασχολήσει η λογοτεχνία ως μέσο. Θα εξετάσουμε, στη βάση της παραδοσιακής αντίληψης της γλώσσας (από τον Πλάτωνα μέχρι τον Schiller), τη λεγόμενη κρίση της γλώσσας, η οποία κλιμακώνεται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, π.χ. στο έργο του Hofmannsthal ή του Kafka. Στη συνέχεια θα αναλύσουμε παραδειγματικά τις σχέσεις της λογοτεχνίας με άλλα -μεταξύ αυτών και τεχνικά- μέσα (π.χ.: εικαστικές τέχνες, ταινίες, νέες μορφές στο διαδίκτυο κ.ά.).

DLB 74: Ελληνική Αρχαιότητα στη Γερμανική Λογοτεχνία

Διδάσκων: Stefan Lindinger

Το μάθημα αναφέρεται σε μια ιδιαίτερα σημαντική παράμετρο της γερμανικής λογοτεχνίας: τη διαχρονικά σταθερή πρόσληψη της ελληνικής αρχαιότητας στη γερμανική γραμματεία, από την εποχή της Αναγέννησης και του Ουμανισμού ως τις μέρες μας, με διαφορετικό κάθε χρονική στιγμή πρόσημο και περιεχόμενο ανάλογα με τις εκάστοτε ιστορικές, κοινωνικές και πνευματικές προϋποθέσεις. Στην διαδικασία αυτή εξέχουσα θέση έχουν η πρόσληψη και το πρότυπο της ελληνικής αρχαιότητας κατά την εποχή του Γερμανικού Κλασικισμού από τους δύο βασικούς εκπροσώπους του, Johann Wolfgang Goethe και Friedrich Schiller, ενώ για τους σύγχρονους τους Friedrich Hölderlin και Heinrich von Kleist η αναφορά στο ίδιο πρότυπο οδηγεί σε εντελώς διαφορετικές αναγνώσεις και ενσωμάτωσή του στον δικό τους λογοτεχνικό λόγο. Για τους έλληνες φοιτητές η αναφορά στην αρχαιότητα ανακαλεί στοιχεία της ίδιας τους της ταυτότητας, αφού η αρχαιότητα, και

μάλιστα σύμφωνα με την πρόταση ανάγνωσής της κατά τον 18ο και τον 19ο αιώνα στην Ευρώπη, αποτέλεσε βασικό συστατικό της ταυτότητας του νεοελληνικού κράτους. Η ενασχόληση με τους τρόπους πρόσληψής της στη γερμανική λογοτεχνία του τέλους του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα αποτελεί ως εκ τούτου απαραίτητη γνώση και προσφέρει τη δυνατότητα θεώρησης και κατανόησης τόσο των επιλεγμένων σημαντικών έργων της γερμανικής γραμματείας όσο και της γενικότερης διαφοροποιημένης λειτουργίας του προτύπου της αρχαιότητας σε συγκεκριμένα συμφραζόμενα.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν θέματα, περιεχόμενα, μορφές και δομές της πρόσληψης της αρχαιότητας στη γερμανική λογοτεχνία και να τα εντάσσουν στα πολιτισμικά και λογοτεχνικά τους συμφραζόμενα, με έμφαση στα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα,
- να εφαρμόζουν θεωρητικά μοντέλα ανάλυσης πάνω σε συγκεκριμένα κείμενα επεκτείνοντας ταυτόχρονα τις γνώσεις τους πάνω στην ιστορία της λογοτεχνίας,
- να εργάζονται αυτόνομα χρησιμοποιώντας τη σχετική δευτερογενή βιβλιογραφία και να συγκεντρώνουν και να αξιολογούν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα,
- να παρουσιάζουν α) με τη μορφή προφορικής εισήγησης και β) με τη μορφή γραπτής εργασίας τα πορίσματα της έρευνάς τους.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLC 77: Μετάφραση Λογοτεχνικών Κειμένων με έμφαση στο Λογοτεχνικό Είδος

Διδάσκουσα: Α. Δασκαρόλη

Η μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων θέτει ιδιαίτερα προβλήματα αναλόγως προς το λογοτεχνικό είδος. Στόχος του σεμιναρίου είναι η εισαγωγή στη διαδικασία της λογοτεχνικής μετάφρασης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποιήσεως. Κατά τις εισαγωγικές συνεδριάσεις του σεμιναρίου θα παρουσιαστούν οι διαφορετικές απαιτήσεις που τίθενται κατά τη μετάφραση των επί μέρους λογοτεχνικών ειδών και θα εξετασθούν ειδικότερα τα χαρακτηριστικά που διακρίνουν τον ποιητικό λόγο και τα μορφολογικά στοιχεία του υπό το πρίσμα της μεταφρασιμότητάς τους, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τη σχετική διεθνή έρευνα και βιβλιογραφία. Η εν συνεχεία μετάφραση επιλεγμένου ποιητικού έργου της Γερμανικής γραμματείας προς τη Νεοελληνική γλώσσα, στο πλαίσιο του σεμιναρίου και με τη συνεργασία των συμμετεχόντων, αποσκοπεί στην έμπρακτη αξιοποίηση των μεταφρασεολογικών γνώσεων που αναδείχθηκαν.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου οι φοιτητές καλούνται να

- αναγνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων λογοτεχνικών ειδών και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις που θέτουν στο μεταφραστή
- εντοπίσουν τις ιδιαιτερότητες του ποιητικού λόγου
- εφαρμόσουν τις γνώσεις περί του ποιητικού λόγου στο επιλεγμένο ποιητικό έργο
- εντάξουν το επιλεγμένο ποιητικό έργο στις απαιτήσεις της Νεοελληνικής γλώσσας και του Νεοελληνικού σύγχρονου επικοινωνιακού και πολιτισμικού περιβάλλοντος

Μετά την ολοκλήρωση των συνεδριάσεων του σεμιναρίου οι φοιτητές είναι σε θέση να

- συστηματοποιήσουν τις διαγλωσσικές τους γνώσεις, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα μεταφραστικά προβλήματα της μεταφοράς ενός ποιητικού έργου προς τη Νεοελληνική γλώσσα
- προτείνουν μετάφρασμα στη Νεοελληνική γλώσσα ενός ποιητικού έργου, κατά τρόπο, ώστε να ανταποκρίνεται στις θεμελιώδεις μεταφρασεολογικές και συνακόλουθες μεταφραστικές επιλογές τους.

DAY 01: Studienprogramm „Sprachpraktische Übungen“ (SPÜ)

Sprache 2 – 2. Semester

In diesem Kurs, der sich an die Studenten des zweiten Semesters wendet, werden Texte allgemeinen Interesses aus der gedruckten und elektronischen Presse behandelt sowie Texte in einfacher Wissenschaftssprache (bzw. gehobener Allgemeinsprache) vor allem aus den Bereichen *Bildung und Erziehung* und *Fremdsprachenlernen*. Ein besonderer Schwerpunkt wird auf die Erweiterung des Wortschatzes gelegt (Wortfamilien, Synonyme, Antonyme) sowie auf die Wiederholung grammatischer Phänomene auf Niveau B2.

Nach dem erfolgreichen Abschluss des Kurses sind die Studenten in der Lage:

- schriftliche Texte aus den oben genannten Bereichen zu verstehen und zu bearbeiten,
- Wortschatzübungen zu lösen sowie einzelne Wörter und Phrasen je nach der Kommunikationssituation zu formulieren,
- Texte mit klarer Gliederung und angemessenem Wortschatz zu verfassen, in denen etwas beschrieben, beurteilt, geschlussfolgert wird, Ideen angeführt und Lösungen zu einem Problem vorgeschlagen werden,
- Interviews und mündliche Kurzreferate zu einem Thema sowie die anschließende Diskussion zu verstehen und sich dabei mit einem kurzen Beitrag / einer kurzen Frage zu beteiligen,
- einen Zeitungstext oder ein Thema mündlich darzustellen und an der anschließenden Diskussion auf einfache Fragen zu antworten,
- Tabellen, Statistiken, Diagramme etc. mündlich zu versprachlichen.

Leistungsnachweis: schriftliche Prüfung zu Ende des Semesters

Kursleiterin: Ioanna Rizou

Sprachpraktische Übungen IV (SPÜ IV) – 4. Semester

In diesem Kurs, der sich an die Studenten des vierten Semesters wendet, wird besonderer Schwerpunkt auf das Verstehen, Analysieren und Verwenden der geschriebenen Wissenschaftssprache gelegt. Zum Lehrstoff gehören vor allem wissenschaftliche Texte oder auch leichtere Fachtexte aus den einzelnen Gebieten des Germanistikstudiums (z.B. Sprachwissenschaft, Literaturwissenschaft, Fremdsprachendidaktik).

Nach dem erfolgreichen Abschluss des Kurses sind die Studenten in der Lage:

- Texte aus der allgemeinen Wissenschaftssprache oder auch leichtere Fachtexte aus den Geisteswissenschaften zu verstehen und zu bearbeiten,
- die Thesen des Autors eines gelesenen Textes zu kommentieren,
- ihre eigene These schriftlich zu formulieren und sie mit Argumenten zu begründen, indem sie die entsprechenden Redemittel gebrauchen,
- einen geschriebenen Text in eine andere Textsorte umzuwandeln (Textsortenwechsel),
- den Inhalt eines Sachtextes oder eines wissenschaftlichen Textes aus den Geisteswissenschaften mündlich zu präsentieren und auf entsprechende Fragen zu antworten,
- sich wissenschaftssprachlich – mündlich oder schriftlich – verständlich zu äußern.

Leistungsnachweis: schriftliche und mündliche Prüfung am Ende des Semesters.

Kursleiter: Ekkehard Haring

DGY 12: Phonetik / Phonologie

Lehrkraft: E. Balassi

Ziel der Veranstaltung ist es, einen Einblick in die Phonetik und Phonologie zu geben, so dass die Studenten in der Lage sind, die griechische mit der deutschen Sprache phonetisch und phonologisch zu vergleichen.

Nach erfolgreicher Teilnahme an der Veranstaltung besitzen die Studierenden die Kenntnis über

- die wichtigsten Begriffe der Phonetik und Phonologie
- die Phonetik des Deutschen und Griechischen
- die phonetische Transkription (IPA)
- die wichtigsten phonologischen Regeln des Deutschen und Griechischen
- die Aussprachefehler, die von einem griechischen Lerner des Deutschen erwartet werden

Prüfungsform: Mündliche Prüfung

DGY 14: Lexikologie

Lehrkraft: R. Portz

Die Vorlesung behandelt zentrale Fragestellungen der Lexikologie, die das Wesen und die Funktion der Wörter (Lexeme) sowie die Organisiertheit des Wortschatzes bzw. des mentalen Lexikons betreffen. Des Weiteren werden Phänomene der lexikalischen Variation und des lexikalischen Wandels analysiert sowie auch des Wortschatzausbaus (durch Bildung neuer Lexeme, lexikalische Entlehnung/ Rückentlehnung aus anderen Sprachen) und der semantischen Erweiterung monosemer und polysemer Lexeme (durch ihren metonymischen und metaphorischen Gebrauch).

Nach erfolgreicher Teilnahme sind die Studenten in der Lage

- zentrale Begriffe der Lexikologie zu bestimmen
- die wichtigsten Kriterien für die Analyse von Lexemen zu kennen
- diese Kriterien anzuwenden für die Beschreibung lexikalischer Phänomene des Deutschen.

Leistungsnachweis: schriftliche Prüfung

DGY 18: Einführung in die Didaktik des Deutschen als Fremdsprache I

Lehrkraft: I. Karvela

Dieses Proseminar wendet sich an die Studenten des zweiten Semesters. Durch die Teilnahme am Seminar bekommen die Studenten einen ersten Kontakt mit Fragestellungen der Methodik und Didaktik des Deutschen als Fremdsprache. Ziel des Seminars ist es, den Studenten diejenigen Kenntnisse und Fähigkeiten zu vermitteln, die einerseits für ihre Teilnahme an den Lehrveranstaltungen zur Didaktik in den nachfolgenden Semestern notwendig, andererseits für ihre spätere berufliche Beschäftigung als Deutschlehrer von Bedeutung sind. Der Lehrstoff umfasst die folgenden vier Bereiche: a) Faktoren, die das Erlernen einer Fremdsprache beeinflussen (z.B. Persönlichkeit des Lerners, Motivation, Alter), b) die vier sprachlichen Grundfertigkeiten (Lesen, Hören, Sprechen, Schreiben) und die Besonderheiten jeder Fertigkeit für die Unterrichtspraxis, c) der Gemeinsame Europäische Referenzrahmen und seine Bedeutung für das Lehren und Lernen von Fremdsprachen und d) die wichtigsten Methoden des Fremdsprachenlernens.

Nach der erfolgreichen Teilnahme am Seminar sind die Studenten in der Lage:

- die Faktoren, die das Erlernen einer Fremdsprache beeinflussen, zu kennen,
- diese Faktoren entsprechend einzuschätzen und sie bei der Gestaltung des Unterrichts zu berücksichtigen,
- geeignete Übungen für die Entwicklung jeder der vier sprachlichen Grundfertigkeiten auszuwählen, zu gestalten und einzuschätzen,
- die Kennzeichen der wichtigsten Methoden des Fremdsprachenlernens zu kennen.

Leistungsnachweis: mündliche Prüfung

DLY 21: Einführung in die Literaturwissenschaft II(2. Semester)

Lehrkraft: O. Laskaridou

Im Mittelpunkt der Einführung stehen Grundfragen der Interpretation literarischer Texte. Mit Hilfe von literaturwissenschaftlichen Grundbegriffen und anhand von konkreten Textbeispielen werden a) die Gattungsproblematik diskutiert und die traditionellen drei Gattungen der Literatur (Lyrik, Epik, Dramatik) auf ihre spezifischen Merkmale hin untersucht und b) der selbstständige Umgang mit Grundbegriffen der Textanalyse geübt. Dazu ist es notwendig, einleitend einen Überblick über Geschichte und Theorie der Gattungen zu vermitteln.

Am Ende der Veranstaltung sind die Studierenden in der Lage,

- die drei traditionellen Gattungen aufgrund ihrer spezifischen Merkmale zu unterscheiden und zu beschreiben,
- literarische Texte gattungsgemäß zu interpretieren
- literaturwissenschaftliche Analysetechniken selbstständig anzuwenden und
- sich mit der einschlägigen Literatur auseinanderzusetzen.

Leistungsnachweis: Klausur

DLY 23: Literatur des 19. Jahrhunderts

Lehrkraft: A. Blioumi

Die Veranstaltung bietet zunächst einen Überblick über die Entwicklung der deutschen Literatur im 19. Jahrhundert, wobei das Augenmerk auf epische und lyrische Texte des deutschen Philhellenismus, des Vormärz und des Realismus gelegt wird. Es werden literarische Texte von E.T.A Hoffmann, Adalbert von Chamisso, Heinrich Heine, Wilhelm Müller, Gustav Schwab, C.F. Meyer, Theodor Storm herangezogen. Ziel ist es auf der Basis historisch-gesellschaftlicher Kontexte epochenspezifische literarische Texte interpretieren zu können.

Am Ende des Seminars sollen die Studenten befähigt werden:

- Epochenspezifische literarische Texte in historische und kulturelle Kontexte einzubetten
- Epochenspezifische Hauptmerkmale literarischer Texte verschiedener Gattungen zu erkennen und zu beschreiben
- Epochenspezifische literarische Texte selbstständig zu interpretieren

Leistungsnachweis: Schriftliche Klausur

DLY 24: Literatur des 20. Jahrhunderts

Lehrkraft: E. Petropoulou

Die Vorlesung bietet einen Überblick über die Geschichte der deutschsprachigen Literatur des 20. Jahrhunderts, angefangen vom Fin de siècle und den Avantgarden bis hin zu deren Ablösung durch die Postmoderne. Anhand der Lektüre ausgewählter Texte sollen die Grundcharakteristika der wichtigsten literarischen Strömungen der Zeit einsichtig gemacht werden.

Nach erfolgreichem Abschluss des Seminars

- haben die Studierenden Grundkenntnisse der literarischen Strömungen und Gattungen, sowie der kontextuellen Bedingungen der untersuchten Epoche
- beherrschen die Studierenden Grundcharakteristika repräsentativer Texte des 20. Jahrhunderts
- sind die Studierenden in der Lage, die untersuchten Texte ansatzweise zu interpretieren.

Leistungsnachweis: Klausur

DLY 26: Literaturtheorie

Lehrkraft: Willi Benning

Wenn man Literatur interpretiert, ist man bemüht, diese begrifflich und argumentativ zu erfassen. Die Analyse setzt also literarische Phänomene mit theoretischen Konstrukten in Verbindung. Wie dies zu geschehen hat, ist eine Frage der Literaturtheorie. In dieser Veranstaltung geht es darum, verschiedene Ansätze der Literaturtheorie einführend vorzustellen.

DAY02: Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten

Lehrkraft A. Daskaroli

Die Vorlesung verfolgt das Ziel, grundsätzliche Erkenntnisse der Methodologie des wissenschaftlichen Forschens und Arbeitens in den Geisteswissenschaften und insbesondere in den philologischen Wissenschaften zu bieten. Der Schwerpunkt soll hier auf die besonderen 'Arbeitsinstrumente' der Deutschen Philologie gelegt werden (z.B.. wissenschaftliche Fachzeitschriften, bibliografische Quellen zur Primär- und Sekundärliteratur, spezielle Archive, Forschungszentren). An Hand von Beispielen werden Verfahren zur Lösung von Forschungsproblemen, die Struktur von Forschungsprozessen, das wissenschaftliche Belegen und Nachweisen, die Kontrolle der Quellen und deren Überprüfung sowie die Verfahren des Schlussfolgerns analysiert. Es werden Möglichkeiten der wissenschaftlichen Präsentation von Forschungsergebnissen einerseits für mündliche Referate und andererseits für schriftliche Hausarbeiten vorgeschlagen.

Während der Vorlesung werden die Studenten

- das wissenschaftliche Forschen und Arbeiten erkennen und bestimmen
- die Anforderungen des wissenschaftlichen Bearbeitens und Interpretierens von sprachlichem und textuellem Material bestimmen
- Primär- und Sekundärforschungsquellen verarbeiten

Nach Vollendung der Vorlesungsreihe sind die Studenten in der Lage

- wissenschaftliche Forschungsergebnisse zu systematisieren
- die Präsentation von wissenschaftlichen Forschungsergebnissen sowohl für mündliche Referate als auch für schriftliche Hausarbeiten zu strukturieren und zu redigieren.

Leistungsnachweis: Schriftliche Klausur

6. – 8. Semester

DGA 30: Phonetik / Phonologie

Lehrkraft: E. Balassi

Gegenstand des Seminars ist die Beschäftigung mit wichtigen theoretischen Entwicklungen in der Phonologie.

Nach erfolgreicher Teilnahme an der Veranstaltung

besitzen die Studierenden die Kenntnis über die wichtigsten Entwicklungen in der strukturalistischen Phonologie, der generativen Phonologie sowie der Silbenphonologie sind die Studierenden in der Lage, phonologische Phänomene verschiedener Sprachen zu analysieren.

Prüfungsform: Mündliche Prüfung oder schriftliche Hausarbeit

DGA 36: Kontrastive Linguistik

Lehrkraft: Ch. Alexandri

In diesem Seminar werden bestimmte Fragen und Probleme der Kontrastiven Linguistik behandelt die mit verschiedenen Kategorien von Übersetzungsschwierigkeiten verbunden sind. Die Beschreibung und Analyse bezieht sich auf (1) Fragen die in der Syntax und der Semantik auftreten, (2) deren Einfluss auf die Pragmatische Ebene und (3) ihre Bedeutung in der Anwendungsgebiet der Übersetzung.

Lernziele:

- Die Studierenden beherrschen wichtige theoretische Grundlagen der Kontrastiven Linguistik, können Probleme in Kategorien einordnen.
- Beherrschung grundlegender Methoden der Kontrastiven Linguistik
- Kenntnis der Anwendungsbereiche der erlernten Methoden der Kontrastiven Linguistik

Leistungsnachweis durch schriftliche Hausarbeit

DGA 38: Phraseologie: Kontrastive Phraseologie

Lehrkraft: M. Chrissou

Die Phraseologie als Forschungsfeld der festen Wortverbindungen oder Phraseologismen bildet eine der neueren linguistischen Disziplinen. Im Rahmen der Kontrastiven Phraseologie werden die phraseologischen (Sub)Systeme zweier oder mehrerer Sprachen bzw. Sprachvarietäten miteinander verglichen, um ihre Ähnlichkeiten und Unterschiede herauszustellen. Ihre Forschungsergebnisse sind für die Phraseographie, die Fremdsprachendidaktik und die Übersetzungswissenschaft wichtig. Ziel des Seminars ist, die Studierenden in die Grundbegriffe der Phraseologie und die Methoden der Kontrastiven Phraseologie einzuführen. Ein Praxisbezug wird hergestellt, indem ausgewählte phraseologische Subsysteme des Deutschen und des Griechischen interlingual kontrastiert werden.

Nach dem erfolgreichen Absolvieren des Seminars werden die Studierenden in der Lage sein, die besonderen Merkmale von Phraseologismen zu beschreiben und sie von freien Wortverbindungen anhand konkreter Kriterien zu unterscheiden,

Phraseologismen auf der Grundlage ihrer formalen, semantischen und pragmatischen Dimension zu klassifizieren,
Äquivalenzmodelle für den Sprachkontrast zu erarbeiten und die eingesetzten Kriterien für den interlingualen Vergleich zu beschreiben,
phraseologische Subsysteme des Deutschen und des Griechischen zu konfrontieren, um Ähnlichkeiten bzw. Unterschiede systematisch zu erfassen und auf ihren Äquivalenzgrad zu schließen.

Prüfungsform: Referat, schriftliche Seminararbeit

DGB 44: Empirische Linguistische Wissenschaftliche Untersuchung

Lehrkraft: Ch. Alexandri

Die Empirische Linguistische wissenschaftliche Untersuchung dient als Basis und Ausgangspunkt verschiedener Disziplinen und Anwendungsbereichen der Linguistik. In diesem Seminar wird die Planung und Praxis einer linguistischen wissenschaftlichen Untersuchung dargestellt in Beziehung zu einer bestimmten Textsorte und Anwendungsgebiet der Sprache (zum Beispiel, technische Texte, journalistische Texte). Im Seminar werden ausgewählte Textsorten beschrieben und analysiert und alle Ebenen der Sprache (zum Beispiel, Syntax, Semantik, Pragmatik) werden behandelt, je nach den linguistischen Merkmalen der Sprache der Textsorte die analysiert wird.

Lernziele:

- Kenntnis und Verständnis der Planung und Praxis einer linguistischen wissenschaftlichen Untersuchung in Beziehung zu einer bestimmten Textsorte und Anwendungsgebiet der Sprache
- Grundkenntnisse über die wichtigsten linguistischen Merkmalen der Sprache der Textsorte (technische Texte, wirtschaftliche Texte, geschriebene und gesprochene journalistische Texte)

Leistungsnachweis durch schriftliche Hausarbeit

DGB 45: Sprachvarietäten

Lehrkraft: F. Batsalia

Ziel dieses Seminars ist aufzuzeigen, dass eine jede Sprache von Vielfältigkeit gekennzeichnet ist, so wie auch die jeweilige Sprachgemeinschaft von entsprechender Vielfältigkeit gekennzeichnet ist.

Die Charakteristika verschiedener Sprachvarietäten werden derart aufgezeigt, so dass ersichtlich wird, dass genau diese sprachliche Vielfältigkeit die Gesamtheit einer Sprache bildet und dass gleichzeitig eine jede Sprachvarietät eine konkrete kommunikative Funktion, sowie eine konkrete kommunikative Wirkung hat.

Studenten/innen, die erfolgreich an dieser Lehrveranstaltung teilnehmen, können

- sprachliche Varietäten erkennen und benennen,
- die kommunikative Funktion und die kommunikative Wirkung von Sprachvarietäten bestimmen und
- über den Einbezug von Sprachvarietäten in den Fremdsprachunterricht reflektieren.

Leistungsnachweis: Abschlussklausur

Lehrwerke (alternativ):

Sprachvarietäten, Friederiki Batsalia

: 16

A. - . X & M. (μ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*,
 : K E , 2001
 : 2371

DGC 48: Theorie und Praxis der Übersetzung

Lehrkraft: F. Batsalia

Dieses Seminar verfolgt das Ziel, die übersetzerische Tätigkeit als einen Prozess zu verstehen, der zu einem zielsprachlichen Text führt, der äquivalent zum Ausgangssprachlichen Text ist.

Eine theoretische Annäherung der Art und Weise, wie Lexik, Morphologie und Syntax, Semantik, Pragmatik und Stil – unter Berücksichtigung der jeweiligen Textsorte – zu analysieren sind und deren jeweiliger kommunikativer Stellenwert zu bestimmen ist, stellt die Grundlage dar, auf der die Übersetzung konkreter Texte aus dem Griechischen ins Deutsche untersucht werden wird.

Studenten/innen, die erfolgreich an dieser Lehrveranstaltung teilnehmen,

- reflektieren kritisch über den Stellenwert der o.a. Aspekte hinsichtlich deren kommunikativer Bedeutung,
- reflektieren kritisch über den Stellenwert der o.a. Aspekte hinsichtlich des Erstellens eines adäquaten zielsprachlichen Textes,
- können die einzelnen Stadien des Übersetzungsprozesses auch bei ihnen unbekanntem bzw. neuen Texten anwenden.

Leistungsnachweis: Mündlicher Vortrag, schriftliches Referat (Hausarbeit).

Lehrwerke (alternativ):

μ , M

: 143938 μ

μ

: 13960 μ

DGC 49: Computerlinguistik

Lehrkraft: Ch. Alexandris

Dieses Seminar ist eine Einführung in die Computerlinguistik und zielt auf die Beschreibung der Anwendungsgebiete der Syntax, der Morphologie, der Semantik und der Pragmatik in die Computerlinguistik und die Übertragung der linguistischen Regeln und Prinzipien in einer maschinell verarbeitbaren Form die als Basis und Ausgangspunkt für die Konstruktion von Computerprogrammen verwendet wird. Das Seminar ist zugleich auch eine Einleitung in bestimmten Anwendungsgebieten der Computerlinguistik: die Maschinelle Übersetzung, die Elektronische Lexikographie, die Dialogsysteme und die Konstruktion und Verwaltung Elektronischer Korpora.

Lernziele:

- Die Studierenden beherrschen wichtige theoretische Grundlagen der Computerlinguistik.
- Die Studierenden kennen die Grundbegriffe der Anwendungsgebiete der Computerlinguistik und haben einen Überblick über die Methoden und Techniken, die dort angewandt werden.

- Sie erlernen eine selbständige Projektarbeit in Form eines kleinen eigenständigen Abschlussprojektes (Entwurf oder Evaluierung eines Systems oder Datenbank).

Leistungsnachweis durch schriftliche Hausarbeit

DGD 50: Lerntheorien und Methoden der Fremdsprachendidaktik -

Lehrkraft: I. Karvela

Im ersten Teil dieses Hauptseminars werden einige Theorien des Fremdsprachenlernens behandelt, die einen entscheidenden Einfluss auf das Lehren und Lernen von Fremdsprachen ausübten bzw. immer noch ausüben; wie die Kontrastive Analyse, die Theorie des Natural Approach und die der Lernaltersprachen. Im zweiten Teil des Seminars sollen einige Methoden des Fremdsprachenlernens präsentiert werden, wobei besonderer Schwerpunkt auf die kommunikative Methode gelegt wird, die in den letzten Jahren angewendet wird und sich noch in Entwicklung befindet.

Nach der erfolgreichen Teilnahme am Seminar sind die Studenten in der Lage:

- die Merkmale der behandelten Theorien zu kennen,
- die Vor- und Nachteile der einzelnen Methoden zu kommentieren,
- einige Methoden des Fremdsprachenlernens in der Praxis anwenden zu können.

Leistungsnachweis: schriftliche Prüfung

DGD 54: Neue Technologien beim Fremdspracherwerb: Digitale Lernwerkzeuge im Fremdsprachenunterricht

Lehrkraft: M. Chrissou

Der angemessene Einsatz neuer Technologien Unterricht bildet einen wesentlichen Bestandteil der Lehrerbildung. Ziel des Seminars ist die Aneignung von Wissen und die Entwicklung von Fertigkeiten und Fähigkeiten für den Einsatz neuer Technologien im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. Dafür werden die Studierenden über den Stellenwert der neuen Technologien im Gemeinsamen Rahmencurriculum für die Fremdsprachen (GRfF) sensibilisiert und mit dem lerntheoretischen Ansatz des Konstruktivismus vertraut gemacht, auf dem das GRfF basiert. Ferner werden sie den Einsatz digitaler Lernwerkzeuge im Seminar erproben und Möglichkeiten für die Entwicklung der Sprachfähigkeit im Rahmen eines Projekts erforschen. Die Projektarbeit als offene Lernform fördert die Lernautonomie und bietet den geeigneten pädagogisch-didaktischen Rahmen für die Integration digitaler Lernwerkzeuge in den Fremdsprachenunterricht.

Nach dem erfolgreichen Absolvieren des Seminars werden die Studierenden in der Lage sein,

- die Lernprinzipien des Konstruktivismus zu beschreiben, ihren Bezug zum GRfF zu erkennen und vor diesem Hintergrund traditionelle Haltungen gegenüber dem Lernprozess und den Rollen von Lehrperson und Schülern im Klassenzimmer kritisch zu überprüfen und neu zu definieren,
- über den Beitrag der neuen Technologien zur Umsetzung des GRfF in der Unterrichtspraxis zu reflektieren und Möglichkeiten für ihre Integration in den Unterricht Deutsch als Fremdsprache zu beschreiben,
- mit digitalen Lernwerkzeugen umzugehen und ihr Lernpotenzial im Rahmen von Projektarbeit pädagogisch sinnvoll zu nutzen,

- mediengestützte Projekte auf der Grundlage des angeeigneten Wissens und der Erfahrung, die sie im Seminar machen, kooperativ zu planen, durchzuführen und auszuwerten.

Prüfungsform: Referat, schriftliche Seminararbeit

DLA 61: Weimarer Klassik

Lehrkraft: A. Mitrallexi

Das Seminar ist als Einführung in die Literatur der Weimarer Klassik konzipiert. Anhand von ausgewählten Werken der beiden Hauptvertreter, Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) und Friedrich Schiller (1759-1805), sollen Tendenzen der Epoche in Kunstauffassung, Drama und Prosa herausgearbeitet werden. Zentrale Themen sind das Vorbild der griechischen Antike, auf deren Musterhaftigkeit 1755 bereits der Kunsthistoriker Johann Joachim Winckelmann (1717-1768) hingewiesen hat, und die ästhetische Erziehung des Menschen. Wir werden uns mit der Interpretation des dramatischen Werkes von Goethe *Iphigenie auf Tauris* (1779/1787) eingehend befassen.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage

- Themen, Inhalte, Formen und Strukturen der Literatur der Weimarer Klassik zu beschreiben und in den kultur- und literarhistorischen Kontext einzubetten,
- einschlägige Kategorien und Begriffe bei der Analyse literarischer Texte selbstständig anzuwenden,
- den Zusammenhang zwischen literarischer Theorie und Praxis zu beurteilen,
- sich kritisch mit der einschlägigen Sekundärliteratur auseinanderzusetzen,
- die Ergebnisse ihrer Recherche in einem wissenschaftlichen Kontext mündlich und schriftlich angemessen zu präsentieren.

Leistungsnachweis: Referat und schriftliche Hausarbeit

DLA 64: Naturalismus / Fin de siècle / Expressionismus

Die Veranstaltung bietet einen Überblick über die Geschichte der deutschsprachigen Literatur des späten 19. und des frühen 20. Jahrhunderts, angefangen vom Naturalismus über Fin de siècle bis hin zum Expressionismus. Ausgewählte literarische Texte werden im Zusammenhang mit kulturhistorischen Phänomenen untersucht.

DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht

Lehrkraft: E. Harring

Im Brennpunkt des Seminars steht die Auseinandersetzung mit Werk und Persönlichkeit dreier Autoren, die für die Entwicklung der deutschsprachigen Literatur des 20. Jahrhunderts nicht nur richtungweisend waren, sondern auch stets für Diskussionen sorgten. Was macht Th. Mann – F. Kafka – B. Brecht zu ‚kanonischen‘ Autoren? Welche Fragen wirft Ihr Werk auf? Und in welchen Kontexten stand/steht ihr Schreiben?

Das Seminar vermittelt Einblicke in die geistigen Biographien dieser Autoren und betrachtet ihr Schaffen in sozialen, politischen, sowie kultur- und wirkgeschichtlichen Zusammenhängen. Dazu werden ausgewählte Referenztexte betrachtet, deren gründliche Lektüre unbedingt Voraussetzung für die Teilnahme am Kurs ist.

Absolventen dieses Kurses sind in der Lage,

- Texte und Werk der genannten Autoren literaturgeschichtlich einzuordnen,
- reflektierte Betrachtungen zur Biographie der Autoren anzustellen,

- zu Fragen der Wirkungsgeschichte und Interpretation Stellung zu nehmen,
- über ausgewählte Aspekte der Forschung zu referieren.

Leistungsnachweis: Referat (oder Hausarbeit) und Prüfung.

Die Teilnahmevoraussetzungen, Informationen und Kursmaterialien werden in der e-class bereitgelegt. Daher ist es notwendig, dass sich alle Teilnehmer rechtzeitig in der e-class informieren und einschreiben. Maximal 30 Teilnehmer. Kein Fernstudium.

DLB 69: Literaturtheorie I: Erzähltheorie / Narratologie

Lehrkraft: A. Mitrallexi

Das Seminar führt in die narratologische Theorie (F. Stanzel, G. Genette) und Analyse erzählender Texte ein. Zunächst werden zentrale Begriffe und Kategorien der Erzähltheorie (Erzählsituation, point of view, discours, histoire, Zeit, Modus, Stimme) anhand theoretischer Grundlagentexte erarbeitet. Die erarbeiteten erzähltheoretischen Kategorien und Analysemodelle sollen an ausgewählten Erzähltexten erprobt werden.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage

- erzähltheoretische Begriffe und Analysemodelle bei der Interpretation erzählender Texte anzuwenden und den Zusammenhang zwischen Theorie und Praxis zu beurteilen,
- wissenschaftlich selbstständig zu arbeiten und sich kritisch mit der einschlägigen Sekundärliteratur auseinanderzusetzen,
- angemessen zu argumentieren und die Ergebnisse ihrer Arbeit sowohl in mündlicher Form (Referat), wie auch in schriftlicher Form (schriftliche Arbeit) darzustellen.

Leistungsnachweis: Referat und schriftliche Hausarbeit

DLB 71: Literatur und Medien

Lehrkraft: Willi Benning

Zu Beginn wird die Medialität der Literatur reflektiert. Als typisches ‚Ereignis‘ werden wir vor dem Hintergrund der traditionellen Sprachauffassung von Platon bis Schiller die Sprachkrise untersuchen, die ihren Höhepunkt zu Beginn des 20. Jahrhunderts findet, z.B. bei Hofmannsthal oder Kafka. In der Folge werden Beziehungen der Literatur zu anderen (auch: technischen) Medien exemplarisch analysiert (Bild, Skulptur, Film, neue Formen im Internet).

DLB 74: Die griechische Antike in der deutschen Literatur

Lehrkraft: Stefan Lindinger

Gegenstand dieser Veranstaltung ist die Antikerezeption in der deutschen Literatur seit der Renaissance, wobei der Schwerpunkt auf der Zeit der Weimarer Klassik liegt. Es wird nach den Funktionen antiker Sujets innerhalb der jeweiligen geschichtlichen Situation und nach der poetischen Konzeption gefragt, nach der Spannung zwischen einer normativen und einer historisch-methodischen Auffassung von der Antike oder zwischen einer affirmativen und einer kritischen Haltung der Schriftsteller gegenüber FACHBEREICH DEUTSCHE SPRACHE UND LITERATUR WINTERSEMESTER 2014-2015 der Antikenkonzeption der eigenen Zeit. Die Thematik ist für griechische Studierende besonders relevant, da seit der Gründung des neugriechischen Staates im 19. Jahrhundert die Antike, und zwar in der Auffassung der Philhellenen und der europäischen Klassik und Romantik, umstrittener Bestandteil der

neugriechischen Identität ist. Die Antike und ihre Rezeption in der deutschen Literatur werden in dieser Veranstaltung in mehrfacher Spiegelung thematisiert.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage

- Themen, Inhalte und Formen der Rezeption der griechischen Antike in der deutschen Literatur, insbesondere des ausgehenden 18. und des beginnenden 19. Jahrhunderts, zu beschreiben und in den kultur- und literarhistorischen Kontext einzubetten,
- einschlägige Kategorien und Begriffe bei der Analyse dramatischer Texte in historischer Perspektive selbstständig anzuwenden,
- sich kritisch mit der einschlägigen Sekundärliteratur auseinanderzusetzen,
- die Ergebnisse ihrer Recherche in einem wissenschaftlichen Kontext mündlich und schriftlich angemessen zu präsentieren.

Leistungsnachweis: Referat und schriftliche Hausarbeit

DLC 77: Literarische Übersetzungskritik

Lehrkraft: A. Daskaroli

Die Übersetzung literarischer Texte stellt zugleich das Problem ihrer Beurteilung. Ziel des Seminars ist die Anwendung von Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen unter Berücksichtigung der besonderen Anforderungen, die die literarische Übersetzung stellt und die sie von der Übersetzung anderer Textsorten unterscheidet. In den einführenden Seminarsitzungen werden die unterschiedlichen übersetzungswissenschaftlichen Auffassungen der literarischen Übersetzungskritik unter Berücksichtigung der entsprechenden internationalen Forschungsliteratur vorgestellt. Die darauf folgende Untersuchung und der Vergleich zwischen eventuell mehreren neugriechischen Übersetzungen eines ausgewählten literarischen Werkes der deutschen Literatur zielen auf die praktische Anwendung der angemessenen Kriterien auf die Beurteilung des jeweiligen Translats als Trägers kultureller und kommunikativer Funktionen.

Im Laufe des Seminars werden die Studenten aufgefordert

- die besonderen Merkmale der literarischen Sprache und die Anforderungen, die sie an den Übersetzer stellen, zu erkennen
- Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen zu bestimmen
- angemessene Bewertungskriterien auf das Translat eines ausgewählten literarischen Originals anzuwenden
- die eventuell mehreren Translate des ausgewählten literarischen Originals aufgrund von vereinbarten Bewertungskriterien zu vergleichen und gegenüberzustellen

Nach Abschluss des Seminars sollen die Studenten in der Lage sein

- angemessene Kriterien zu entwickeln, um die Übersetzung eines literarischen Werkes zu beurteilen
- die fundierte Übersetzungskritik eines ausgewählten literarischen Originals vorzulegen und wo nötig alternative Übersetzungsvorschläge zu formulieren

Leistungsnachweis: Mündliches Referat und Schriftliche Hausarbeit.

DLC 79: Didaktik literarischer Texte II

Lehrkraft: Stefan Lindinger

Ziel dieses Kurses ist es zu zeigen, wie die Relevanz literarischer Texte nicht auf das wissenschaftliche Studium angehender Literaturwissenschaftler beschränkt ist, sondern

diese auch sehr gewinnbringend innerhalb des Sprach- und Landeskundeunterrichts für Deutschlernende eingesetzt werden können. Dabei sind folgende Schwierigkeiten, aber auch Chancen in Betracht zu ziehen: Neben den zu erwartenden sprachlichen Verständnisschwierigkeiten und der daraus resultierenden Gefahr, sich zu sehr auf Details oder den bloßen Handlungsablauf zu konzentrieren, ist zu beachten, dass den Deutschlernern oft das notwendige kulturspezifische Kontextwissen fehlt, um aus dem Text nicht unmittelbar Erschließbares verstehen zu können. Andererseits können gerade literarische Texte für Fremdsprachenlerner motivierend sein, weil sie auch für Muttersprachler grundsätzlich interpretationsbedürftig sind und die Fremdheitserfahrung insofern weniger diskriminierend ist. Ausgehend von diesen Voraussetzungen und unter Einbeziehung der von den Studierenden erworbenen literaturwissenschaftlichen Kenntnisse sollen die Studierenden in dieser Veranstaltung lernen, wie man literarische Texte aus den Bereichen Prosa, Drama und Lyrik im Unterricht einsetzen kann.

Für die Lehr- und Lernziele bedeutet dies im Einzelnen:

Kenntnis: Die Studierenden müssen ihre Kenntnisse bzw. ihr Vorwissen im Bereich der Literaturwissenschaft aktualisieren.

- **Verständnis:** Sie müssen in der Lage sein, literarische Texte auf dieser Basis zunächst einmal selbst zu verstehen und daraufhin für die jeweils geplante Unterrichtsstunde auszuwählen, unter Berücksichtigung von Sprachstand und Alter der Lernergruppe.
- **Anwendung:** In diesem Zusammenhang geht es darum, eine konkrete Unterrichtsstunde zu erstellen, d.h. die entsprechenden Unterrichtsphasen zu entwerfen (also sich die richtigen Unterrichtsstrategien überlegen und entsprechende Übungen zu entwerfen u.ä.).
- **Analyse:** Hier ist es wichtig, schon während der Vorbereitung mögliche Schwierigkeiten zu antizipieren, jede Unterrichtsphase daraufhin zu überprüfen und das gesamte Unterrichtsprojekt abschließend noch einmal zu evaluieren.
- **Zusammensetzung:** Abschließend müssen die Studierenden in der Lage sein, ihr individuelles Unterrichtsprojekt in Form einer Präsentation im Kurs vorzutragen und in einer Hausarbeit zusammenfassend schriftlich zu formulieren.

Leistungsnachweis: Mündliches Referat und Schriftliche Hausarbeit.

DLD 81: Interkulturelle Themen

Lehrkraft: A. Blioumi

In Zeiten der Globalisierung hat sich der Begriff der 'Migration' gewandelt. Dieser wird nicht mehr ausschließlich mit finanzieller oder politischer Migration gleichgesetzt, sondern hat ebenso positive Dimensionen erhalten. Migrationsphänomene tragen zum Kulturaustausch bei, zur Vermischung kultureller Codes, zur Entwicklung hybrider Identitäten und dadurch zur Beschwichtigung nationalistischer Haltungen. Ziel des Seminars ist es, das interkulturelle Potential literarischer Texte deutschsprachiger Autoren nicht deutscher Herkunft zu identifizieren und zu analysieren. Es werden das literarische Phänomen im Rahmen der zeitgenössischen deutschsprachigen Literatur verortet, die Konturen der Migrationsliteratur in Deutschland skizziert, literaturtheoretische Konzepte zur Trans- und Interkulturalität vorgestellt und namhafte Repräsentanten herangezogen, wie Yoko Tawada, Feridun Zaimoglu, Eleni Torossi, Rafik Schami u.a.

Am Ende des Seminars sollen die Studierendebefähigt werden:

- Das Phänomen literaturgeschichtlich zu verorten
- In interdisziplinären Konzepten zur Trans- und Interkulturalität zu vertiefen
- Hauptcharakteristika des literarischen Phänomens identifizieren und bezeichnen zu können

- Interkulturelle Schreibweisen auf der Basis kulturwissenschaftlicher Konzepte selbstständig zu analysieren

Leistungsnachweis: Hausarbeit und Referat

DLD 85: Ideengeschichte: Adolf Hitler, Mein Kampf

Lehrkraft: Mark Michalski

In den Jahren 1925/26 veröffentlichte Adolf Hitler in zwei Bänden sein Werk *Mein Kampf*, in dem er sein Leben und seinen Weg in die Politik beschrieb und sein politisches Programm vorstellte. Anlässlich der kommentierten Neuausgabe, die das Münchener Institut für Zeitgeschichte im Frühjahr 2016 veröffentlicht hat, ist die wissenschaftliche Diskussion um dieses Werk und um seinen Ort sowohl im Leben Hitlers als auch in der Geschichte des 20.

Jahrhunderts neu belebt worden. In der Lehrveranstaltung soll auf der Grundlage der kommentierten Neuausgabe und der neuesten wissenschaftlichen Publikationen zu Hitler und seinem Werk eine ideengeschichtliche Annäherung unternommen werden: Die Ideen Hitlers sollen im Hinblick auf ihre geschichtliche Herkunft und im Hinblick auf ihre Wirkung im Rahmen des nationalsozialistischen Regimes von 1933 bis 1945 untersucht werden. Auch die internationale Rezeption des Werkes nach dem Zweiten Weltkrieg soll berücksichtigt werden.